

ouge
eta No 25.
zebb
szát
pompásabb
Elsőrangú
árak.
sarnok.

acumul
züstárugyár
CIUI
r. Av am Jancu 3.
[v. Petőfi utca]
Gyárt:
ő eszközöket,
Szervezéket,
színtárgyakat
stb.
Csak
szonteladónak!
telefon Nr. 482.

készleklü
EAL
tváló por
z ország legre-
armánya, mely
oznan átprepa-
arcotnem marja
lemes ha-
nagy utána.

IDEAL felírás
fodrász
linand 30.

BERG
al. R. Ferd. 14.

ig. 10.
uha
ár.
ség!
b fazonok.

fectiuni
curesti.

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Kölcsvár, St. Baron
Fop. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Sz. N. Sz. — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre	— 850
Félévre	— 460
Negyedévre	— 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5.—
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— ck 35.—
Egy szám	— 150

1925 július 25 Szombat

Ciuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 169 szám

5685. Ab 4

A Radics-talány

Az utóbbi napok politikájának kétségtele-
nül legnagyobb eseménye az a pálfordulás,
amellyel Radics, a horvát parasztpártiak ve-
zére, aki a jugoszláv bírodalom megalakulása
óta a legkérlelhetlenebb harcot folytatta Pa-
sicssal szemben és ennek a harcnak a folya-
mán a legszélsőségesebb eszközöktől, sőt a for-
radalom rémének felidézésétől sem riadt vissza,
egy súlyos és konok fogság után, látszólag má-
ról holnapra, kiegyezett ősz ellenfelével, nem-
különben meghajtotta magát uralkodója előtt,
akivel szemben mindaddig maga az élő tila-
lomia volt. Radics pálfordulása egészen várat-
lanul érte a jugoszláv belpolitikát. Maguk az
ellenzék vezérei, a demokraták és Pribicevi-
cek, sőt magának a parasztpártnak egyes
frakciói sem tudnak belátni Radics kártyáiba,
amelyekből rövid néhány óra alatt ezt a koi-
lióit kikeverte. Minthogy a megegyezés foly-
tán a szkupstinában rendkívül meggyengült az
ellenzék befolyása, sokan attól tartanak, hogy
hosszú időre vége szakadt az oppozíciónak és
hogy a kormány mátol fogva még az eddiginél
is erősebb diktatúrával viheti majd keresztül
akaratát.

Mi lehet az oka annak, hogy Radics ki-
egyezett. Két feltevés is adódik: Lehetséges,
hogy Radics attól tartott, ha még tovább fe-
szül az ellentét a szerbek és a horvátok között,
valóban vészélybe kerül egész Jugoszlávia, de
egyidejűleg maga a parasztpárt is felmorzsoló-
dik. Vagy talán azzal a számítással dolgozott
volna a parasztpárti vezér, hogy Pasics előre-
haladott kora és meggyengült egészségi álla-
pota miatt, előbb-utóbb amugyis kénytelen lesz
otthagyni a miniszterelnöki széket és ezért ta-
nácsosnak vélte, hogy már most bekerüljön a
kormányba, hogy azután abban az esetben, ha
kidőlne, rögtön rátehesse a kezét örökére és a
hivatalos miniszteri presszió erejével annál biz-
tosabban ragadhassa magához a hatalmat. De
micsen kizárva, hogy e két gondolat közül
egyik sem irányította Radics taktikáját. Ne
felejtjük el, hogy ez a tekervényes agyu poli-
tikus már eddig is nem egy meglepetéssel ej-
tette bámulatba Európát. Gondoljuk csak
meg, hogy ő volt az első államférfi, aki
elég bátor volt ahhoz, hogy az összes euró-
pai államok által blokált Szovjetországra
áutazzék és miután ott szoros együttműkö-
dést létesített pártja és a zöld parasz-
internacionálé között, hazatérjen és mintha
semmi nem történt volna, továbbfolytassa ak-
namunkáját a reakciós és imperialista jugoszláv
kormányzati rendszer ellen. Emlékezzünk visz-
szá továbbá arra a rémregénybe illő bujdosásra,
amellyel Radics Nyugateurópát is végigkószálta
és végül arra a titokzatos pár napra, amikor,
mint egy üldözött vad, bezárkózott egyik zágr-
ábi barátjának utolsó kis szobájába és már
csak akkor adta meg magát, amikor a detek-
tívek félretolták a szekrényt, amellyel eltorla-
szolta magát. Amikor pedig börtönbe került
és már mindenki azt hitte, hogy a parasztpárt
ellenállása végleg megtört, Belgrad utcáin egy-
szerre újra fellángolt az ellenzéki hév és Ra-
dics, lelakatolt cellájából előrenyulva, erőse-
ben rendítette meg a miniszteri zsölyéket,
mint valaha. Most pedig kiegyezett...

A drámai fordulatok mestere bizonyára
most sem a végső sakkhuzást csinálta. Azok a
külső körülmények, amelyek között Radics
Belgradba való bevonulása lejátszódott, azt bi-
zonyítják, hogy a néphangulat forrongásban
van. Hogy pedig a forrongásokból mi és ho-
gyan érlelődik meg, azt semmiképpen nem le-
het előre kiszámítani. Ebben a pillanatban —
ugylátszik — hogy a jugoszláv tömegek he-
lyeslik Radics tétét, amely a nemzeti önfel-
adózás színtét viseli. Ha azonban Radics a leg-
közelebbi parlamenti ülészakban a tömegek

jölétét is feláldozná a nemzet egységének, ugy-
ez feltétlenül vissza fog hatni és Radics talán
végleg elveszti népszerűségét. Mert a nemzet-
fentartó mámor sokkal rövidebb ideig tart,
mint a tömegek száz és száz osztályhelyzeti
kivánsága.

Radicsot végeredményben is, mint az igaz,
modern, becsületes és férfias politikust tanult
kivánság. Párisbanjártakor a leeurópeéerebb,
leghaladottabb államférfiak is kalapot emeltek

Harminchatezer zsidó család vándorolhat be Franciaországba

Elsősorban földművesek, ácsok, asztalosok, lakatosok és kőművesek. Négy év alatt naturalizálják őket. Lakáson és teljes ellátáson kívül évi 1800 frankot lehet keresni

Az „Uj Kelet“ közölte, hogy André
Spire, a franciaországi cionista mozgalom
egyik vezére, aki egyébként fontos pozíciót
tölt be az egyik párisi minisztériumban,
nemrégben Romániában járt és itt tárgya-
lásokat folytatott a kormányval regáti zsi-
dóknak Délfranciaországra való telepíté-
sére vonatkozólag. André Spire a „Wiener
Morgenzeitung“ mai számában részletesen
beszámolt romániai utjáról.

„Mi mindenekelőtt egy kísérletet akartunk
tenni. Meg akarjuk látni, hogy azok az em-
berek, akik Franciaországba jönnek, tudnak-e
és akarnak-e alkalmazkodni hozzánk. Egészen
bizonyosra veszem, hogy a bevándorlók és a
letelepítésre szánt vidékek parasztsága között
sikerül teljes harmóniát teremteni. Mert

Franciaország nem ismeri az antiszemi-
tizmust.

Ha első kísérletünk sikerül, úgy ezt a le-
telepedési akciót évről-évre fokozni fogjuk.
Tervünk úgy került napirendre, hogy egyes
megyék arról panaszkodtak, kevés gazdasági
munkaerő áll rendelkezésre. Nincsen lakato-
sok, ácsok, szobafestőjük. Hangsúlyoznom kell,
hogy mindenekelőtt a mezőgazdasági vidékek
azok, amelyek a letelepítésre számbajöhetnek.
A városok nálunk is rendkívül súlyos és kü-
lönféle válságok alatt nyögnek. Ezzel szemben
a háboru által elpusztított északi és északke-
leti francia vidékek most újra épülnek és ma-
gukhoz vonják az ország valamennyi kézmű-
vesét. A délvidék emiatt szinte munkások nél-
kül maradt. Akciónknak ez a kiindulópontja.

Körülbelül harminchatezer kisebb város
és falu van, amelyek mindegyike felfogad-
hat egy-egy munkást. Ez tehát harminc-
hatezer családot jelent.

Nem akarunk azonban tömegbevándorlást és
koncentrikus letelepítést, mert az esetleg kon-
fliktusokra vezethetne. Csakis egyes családok
bevándorlásáról lehet szó, amelyeket azután
Franciaország egész kiterjedésében elosztanánk.
Magától értődik az is, hogy akciónknak ilyen-
képpen nem lehet politikai karaktere. A bevándor-
oltakat négytől-hét évig terjedő idő alatt natu-
ralizálni fogják, gyermekeik pedig már francia
állampolgárok lesznek.

Elsősorban Romániához fordultunk, azért,
mert Románia szövetségese Franciaországnak,
de még abból az okból is, mivel Beszarábiában
és Bukovinában tudvalevőleg rengeteg olyan
zsidó kézműves és parasztagazda van, akik az
utóbbi évek folyamán mindinkább a külföldre
irányítják tekintetüket. A román kormány iga-
zán a legnagyobb szívélyességgel fogadott ben-
nünket. A zsidó lakosság is teljesen felfogta
gondolatunkat és feltétlen rokonszenvvel visel-
tetik akciónk iránt. Mihelyt a francia kormány
kimondja ebben az ügyben a végső szót,

azonnal négy-öt száz család indul utra.
Ezeket elsősorban a Bordeaux, Toulouse,
Perpignan és Bajeonne városok négyszögé-

előtte. Nem hinnénk, hogy megtagadta volna
önmagát. Itt valóban csak arról lehet szó, hogy
Radics az utolsó pillanatban megállt, de csak
azért, hogy később annál nagyobb tudjon
ugorni. Ha továbbviszi örült iramát, talán fel-
dől az ország egyensúlya és megszűnik a lehe-
tősége annak, hogy a demokratikus államala-
kulatról szőtt álmait megvalósítsa. Radics tehát
mindenekelőtt biztosítja magának a politikai
céljaira szolgáló területet.

ben, amely a Pireneus lejtőjén fekszik,
telepitenénk le.

Ez a vidék rendkívül szenved a munkáskezek
hiányától, nincs, aki megművelje a földeket és
aki a házakon mutatkozó szükséges javításokat
elvégezze.

A zsidó világegélyző bizottság, amely tuda-
tában volt ezeknek a körülményeknek, indította
meg az első tárgyalást a telepítésre vonatkozó-
lag a francia kormányval, amely ezt a szerve-
zetet, mint a zsidó kivándorlók hivatalos meg-
bizottját ismerte el. A telepítési akció nélkülöz
minden jótékonykodási jelleget. A bevándorlás
finanszírozására „Egyesült Zsidó Népbank“ ala-
kult, amelynek Párisban van a székhelye és
amely a telepítés előmunkálatait már most nagy
eréllyel végzi. Hangsúlyoznom kell még azt is,
hogy akciónk minlendenben fedi a francia szociá-
lis törvények szellemét. Minden bevándorlót
azonnal biztosítunk baleset és haláleset ellen.

Ami a bevándorló kereseti lehetőségét illeti,
állithatom, hogy

egy mezőgazdasági munkás, lakáson és
ellátáson kívül, évi 1800 frankot kereshet.
Az ellátás kitűnő, naponta legalább is egy-
szer hus és az összes étkezésekhez bor jár.

Gondoskodunk arról is, hogy a zsidóság tájé-
kozódjék a letelepítésre szánt vidékek mező-
gazdasági viszonyai felől. Meg lehet azonban
győződve minden kivándorolni szándékozó, hogy
a francia kormány figyelembe tartja a jólét,
kényelem, kultúra, szabadság és emberi jogok
szempontjait. A kormány tudja nagyon jól azt
is, hogy a bevándorló zsidó munkások az or-
szág hű állampolgárai lesznek.

A romániai francia konzulátusok már uta-
sítást kaptak, hogy a telepítésre irányuló ak-
ción minden erejükkel támogassák. Bukoviná-
ban és Beszarábiában zsidó bizottságok alakul-
tak, amelyek kiválasztják a kivándorlásra al-
kalmas munkásokat, így elsősorban

lakatosokat, asztalosokat, ácsokat, nyer-
geseket, bognárokat, kovácsokat és kő-
műveseket.

A bizottságok szoros együttműködésben van-
nak a konzulátusokkal, amelyek minden kíván-
dornak, akit a bizottság ajánl, akadály nélkül
megadják a vizumot. Már előre tudatni fogják
minden egyes telepessel, hogy melyik francia
községbe, vagy városba kell utaznia.

Mint említettem, akciónk nélkülözi a jóté-
konyság karakterét és ezért elvileg kimondot-
tuk, hogy mindenki a saját költségén fog
utazni. Ha azonban valakinek támogatásra lesz
szüksége, úgy az „Egyesült Zsidó Népbank“
hitelezni fogja a szükséges összeget. Hangsu-
lyoznom kell, hogy elsősorban menekültek,
másodsorban ugynevezett földnélküli személyek
vándorolhatnak ki.

Végül meg kell mondanom, hogy egyes dél-
franciaországi városok már is vetélkednek a be-
vándorló zsidó munkásokért és több helyről
érkeztek hozzánk megkeresések, hogy az első
transzportot feltétlenül ide, vagy oda küldjük.

Uj találmányu hangszorosítók közlik a világgal a cionista kongresszus szónoklatait

Fonotechnikai meglepetések a bécsi cionista világkongresszuson

(Bécs, július 24. Az Új Kelet tudósítójától.) Régi tradíciója a cionista világkongresszusoknak, hogy a kongresszus tárgyalásait a parlamenti jegyzőkönyvekhez hasonlóan gyorsírószó-
könyvben fektetik le. A cionista kongresszusok-
nak ez a tradíciója Herzl Tivadar nevéhez fű-
ződik, aki felismerte annak a fontosságát, hogy
amikor a zsidó nép kétezer esztendő hallgatás
után nemzeti politikai követeléseivel újból a
nyilvánosság elé lép, az ezekről folyó tárgyalá-
sokat hűen rögzítsék meg a történetirők és po-
litikusok számára. Különös jelentősége van
ezeknek a szövegszerű jegyzőkönyveknek az anti-
szemita uszítások elleni védekezésben is, hiszen
az antiszemita szennyiratok legnagyobb része ál-
landóan arra hivatkozik, hogy a cionista kon-
gresszusokon „Cion bölcsői” a zsidóság világ-
uralmáról tanácskoztak. Ezt a képtelen ostoba-
ságot cáfolják meg a kongresszus szövegszerű
jegyzőkönyvei, amelyeket a kongresszusi irodák
minden évben a nagy nyilvánosság elé terjesz-
tenek.

A kongresszusi gyorsírószó-
könyvek megszerkesztése és sajtó alá rendezése eddig
igen nehézkesen történt. Kongresszusi szónokok
többféle nyelven tartották meg referátumaikat,
ami többféle nyelven gyorsíró segéderek mun-
kába állítását kívánta. Ehhez járult még az is,
hogy a jiddis és héber nyelv gyorsírósi rend-
szere meg nincsen kellőképpen kidolgozva. A
gyorsírószó-
könyveknek folyóirásba való
átírása, a különböző nyelveken elhangzott be-
szédeknek egy nyelvre való lefordítása renge-
teg időt vett igénybe, úgy, hogy a jegyző-
könyv csak hosszú hónapokkal a kongresszus
után hagyhatta el a sajtót.

Gyorsíró helyeit fonográf

Ezeket a nehézségeket kíván segíteni a
bécsi kongresszusi iroda, amikor egy olyan
technikai újítást léptet életbe, amelyet eddig a
világ egyetlen kongresszusán sem használtak. A
XIV. cionista világkongresszus jegyzőkönyvét
nem gyorsírószó-
könyv, hanem fonográfikus módon
fogják felvenni. A szónoki emelvényen és az
előzői asztalon mikrofonok lesznek elhelyezve,
amelyeket a kongresszus közönsége egyáltalán-
ban nem fog látni és amelyek egyáltalán
nem fogják zavarni a szónokot. A szónokok
nyugodtan és szabadon fognak beszélni, a mikro-
fon azonban pontos hűséggel fog felfogni mind-
den szótagot, amely a szónok ajkairól elhagyja.
A mikrofonból a hangot, drótokon keresztül,
elektromos áram vezeti az úgynevezett foneti-
kus kamarába, amely a kongresszusi épület egy
felső sarkában lesz elhelyezve. Ebben a ka-
marában lesz elhelyezve a telefon- és rádió-
technika legújabb eredményei alapján meg-
konstruált hangerősítő készülék, amely a terem-
ből jövő hangnak erejét megsokszorozza anél-
kül, hogy a hang tiszta csengését, vagy színe-
zetét megváltoztatná. A hangerősítő készülék
egy diktáló gép tölcserébe továbbítja a hangot,
amely lerögzítődik a diktáló gép viaszlemeze-
re. Egy másik irodában a viaszlemezeket fonográf-
készülékkel lehallgatják és rögtön írógépbe
diktálják.

Az előző hangja keresztülharsogja a legerősebb zajt is

A fonetikus kamara segítségével még egyéb
praktikus technikai újításokat is bevezet a kon-
gresszusi iroda. Mindenekelőtt a kongresszusi
terem egyes pontjain, valamint a mellékter-
mekben is, hangerősítő készülékeket helyeznek
el, úgy, hogy a beszédeket a terem legtávo-
labb pontján is a legtisztább és a legértel-
mesebben lehessen hallani. A „fonetikus kon-
trollapparátus” az egyes szónokok hangerősíté-
sét szigorúan szabályozza a többi apparátusok műkö-
dését, úgy, hogy a leghalkabb szavú szónok
szavait is a terem legtávolabb sarkában érce-
csengéssel lehet majd hallani. Ugyanez az ap-
parátus szolgál arra is, hogy az esetleges kon-
gresszusi zavarok esetén az előző csendreintő
szavát sokszorosan meghatványozza, úgy, hogy
az előző szó minden fáradság nélkül tudja a
legnagyobb lármát is keresztülharsogni. Az
elektromos drótok az olyan termekben elhang-
zott beszédeket, amelyeknek befogadó képesé-
ge kicsi, elvezetik a melléktermekbe, ahol a

beszédeket hangerősítő készülékkel hallhatóvá
teszik.

Othon gramofonon lehet hallgatni a kongresszust

Egy másik apparátus lehetővé teszi, hogy a
különösen érdekes és fontos beszédeket viasz-
lemezekre megsokszorozhatják. Ezeket a viasz-
lemezeket áruba bocsátják, úgy, hogy aki akarja,
otthon egy gramofonkészülékkel teljes hűséggel
hallgathatja végig, akár hányzor is, a kon-
gresszuson elhangzott beszédeket.

A pompás technikai berendezések lehe-

Négyszázmilliót követel Románia az Osztrák-Magyar Banktól

Bukarest, július 24. Bécsben az Osztrák-Magyar Bank likvidálására kiküldött bizottság, amelynek román részről Efimiu Antonescu a tagja, a tegnapi ülést tartott. A bizottság Románia követelését a következőkben állapította meg: 172 ezer font sterling, 1 millió 995 ezer franciafrank és 69 ezer osztrák schilling.

A franciák újabb vereséget szenvedtek Marokkóban a rifkabilok Fezig nyomultak előre

London július 24. Abd el Krim ma az egyip-
tomi sajtóban nyílt levelet intéz az angol parla-
menthez és azt írja, hogy 1923-ban, amikor Francia-
országban járt, több ízben megmondta Poincarénak
és Painlevénak, hogy Franciaországgal barátságban
őhaját él. Később is megkísérelte, hogy Liautey
tábornokkal megállapodjék, a tábornok azonban soha
nem fontolta meg a rifkabilok követeléseit. Abd
el Krim csak akkor kezdte már meg a háborút,
amikor a franciák repülőgépekről és flottáikról bom-
bázták a partvidéket.

Páris, július 24. A francia sajtó Abd el Krim
tegnapi közölt békefeltételeit felháborodással fo-
gadta. A „Victoire” azt írja: „Szégyen, hogy a
marokkói háború miatt ki kellett üríteniük a Ruhr-
vidéket, anélkül, hogy Németország teljesítette

tővé teszik, hogy a kongresszuson elhangzott
beszédek, bármilyen nyelven is mondták el
azokat, huszonnégy órával elhangzásuk után
már le legyenek írógépelve. A kongresszusi
jegyzőkönyv ilyenformán, néhány héttel a
kongresszus után, már elhagyhatja a sajtót.

Ezeket a technikai berendezéseket a
drótnélküli táviró tökéletesítése tette lehetővé.
A rádiótechnika fejlődése ugyanis nemcsak a
szűkebb értelemben vett szikratáviró apparátusok-
kat, hanem a fonetikus hangfelvétel és a hang-
továbbítás eszközeit is nagyszerű mértékben
tökéletesítette. Valószínű, hogy a cionista kon-
gresszus technikai apparátusait, amelyeknek
megkonstruálása prof. Eugen Fischernek és
Hanz Kochnak, a Konzerthaus főfelügyelőjének
érdeme, be fogják vezetni a nagyobb parla-
mentek és a fontosabb programmal bíró kon-
gresszusok is. (b. f.)

volna kötelezettségeit. Azt azonban semmiesetre
nem engedhetjük meg, hogy a marokkói banda-
vezér guntt üzzön belőlünk.” A baloldali lapok
mérsékelt hangon irnak és elsősorban a béke
helyreállításának szükségességét tartják szem előtt.

Tanger, július 24. A marokkói fronton ma
újabb súlyos vereséget érte a franciákat. A rifkek
tegnap éjszaka annyira előretolták állásaikat, hogy
a harc kikerülhetetlen volt. Az útközben Ain Med-
juna és Ain Moatuff között folyt le. A franciák az
összes tartalékaikat harcra vetették, hogy a táma-
dást leszereljék. Negyven repülőgépet öntötte a
bombákat. A küzdelem végül is a franciák súlyos
vereségével végződött. Állásaikat fel kellett adniok
és hátravonultak. A rifkek ezzel újból közelebb ju-
tottak Fezhez.

Ki gyilkolta meg Philippe Daudet-t?

Rémmesék és politikai manőverek utvesztőjében eltűnt az igazi gyilkos

(Páris, július 24. Az Új Kelet tudósítójától.)
Napokon át folytak a kihallgatások a Lemarchand
delegált vizsgálóbíró szobájában Philippe Daudet
állítólagos meggyilkolása ügyében. Maga Leon
Daudet, az apa is jelen volt a kihallgatásokon és
ő, aki a legszörnyűbb vádat emelte több magas-
állású rendőrtisztviselő ellen, ezeket valóságos
inkvizitorként kezelte. Nemcsak az apa bánata, de
a politikai fanatizmusa is kirobbant a fiatal Al-
phonse Daudet szöszátyár fiából, aki csapást akart
mérni Poincaréra és most, amikor már már az
ellenfelei kezdtek hitelt adni vádjainak, kiderült,
hogy ezek a vádak szappanbuborékok és egyszerre
szétpukkadtak, mihelyt a forrása után kutattak.

Daudet fiának meggyilkolásáról állítólag Le-
merle nantesi ügyvéd tudott volna pontos részle-
tekkel szolgálni, miért is a vizsgálóbíró elrendelte
az ő kihallgatását is. Ez a kihallgatás döntőjelen-
tőségű volt, mert kitért, hogy neki sincsen meg-
bízható információja az ügyről, hanem csak halló-
máshól beszélt, sőt ez a hallomás sem egyéb hallu-
cinációtól. Ime Lemerle ügyvéd vallomása:

— Nekem a gyilkosságról unokaöcsém, a 17
esztendő Louis Grandjounan liceumi növendék be-
szélt. Egy itteni újságban ugyanis megjelent Phi-
lippe Daudetnek és Marlier rendőrbiztosnak az arc-
képe s amikor nézegettük, a fiu így szólt hozzám:
Párisban lakó unokatestvérem, Jules Grandjounan
rajzoló, aki a kommunista meggyőződése miatt ál-
landó rendőri megfigyelés alatt van. Egy napon az
ő megfigyelésével megbízott rendőr betoppant a
mütermébe és részletesen elmondta neki Philippe
Daudet meggyilkolásának körülményeit. A rendőr
elbeszélte, hogy a fiatal Daudet látogatásban volt
Le Flaunter-nál, az ismert anarchista könyvkeres-
kedőnél s amikor kijött onnan ő — már mint ez
a rendőr — utasította a felsőbb parancsra lesben-
álló rendőröket, hogy löjjék agyon a fiatal embert.
Amikor ez megtörtént, Bajot sofför közelben levő
autóját elrekvirálták. Ebbe tették a meggyilkolt ifju
holttestét, kezébe nyomták a revolvért s úgy tűn-
tették föl a dolgot, mintha öngyilkosságot követett
volna el.

Lemerle ügyvéd nem tudott pontosabb fölvilá-
gosítást adni erről az ügyről, mire nem maradt
más hátra, minthogy elrendeljék Louis Grandjounan-
nak kihallgatását, aki azonban akkor éppen Pren-
nesben volt, hogy letegyje az érettségét. Meg kellett
tehát várni a visszatérését és most, hogy ez meg-
történt, a nantesi vizsgálóbíró őt is kihallgatta és
ezen a ponton következett be a szenzációs fordulat.
A fiatal ember ugyanis a következőket jelentette ki:

— Mindabból, amit nagybátyám vallott, egy
szó sem igaz. Én neki azokat a dolgokat nem mon-
dottam, hanem valószínűleg álmodta azokat.

A vizsgálóbíró erre elrendelte a fiának nagy-
bátyjával való szembesítését, ami drámai lefolyású
volt. Lemerle ügyvéd ugyanis súlyos beteg, miért
is a fiut odavitték lakására és a betegágy mellett
történt meg a szembesítés. Az ügyvéd újra el-
mondta azt, amit már vallott, mire a fiatal ember
szemébe mondta nagybátyjának:

— Amit a bácsi mond, az vakmerő kitalálás.
Sohasem beszéltem önnel sem politikáról, sem ha-
sonló dolgokról. A bácsi valószínűleg kombinálta a
gyilkosság meséjét elhullatott szóbeszédek nyomán,
vagy pedig álmodott.

A vizsgálóbíró most ismét Lemerle ügyvédhez
fordult és megkérdezte tőle, mit szól a fiu állítá-
sához. A nagybeteg ügyvéd csak nyögött, sóhaj-
tozott, izgett-mozgott az ágyában, de nem felelt.
Ez körülbelül annyit jelent, hogy visszavonta a
vallomását. Ime így dőlt meg Leon Daudetnek
szörnyű vádja, amely immár másfél év óta izgatta
a francia közvéleményt.

1 m. 90 cm. széles f. hórnemű vászon
reklamárban

36 lei

Grünfeld t. xil és divatruházában
Cluj, Piata Mihaii Viteazul 39 [v. Széchenyi-tér]

gebe neveljük tanít-
tisza szívet, tiszta
bohereink nem lesz-
szolgái. Van, ki
át szerez, a harma-
y tovább. Amit in-
sorban és mindenk
ga kell legyen. Ez a
levés jesivája. Tiszta
fenkölt gondolkö-
ényeivel teljesek.
semmiféle politikai
kövesse meggyőző-
laszt: tudjuk, hogy
lesz az. S ez a fon-
juk mi a zsidó élet
aságtól várjuk hit-
ogását. Embert aka-
t, kire büszkék le-
mi tiszteletünk.
etője. És amig szó-
te el arcát, melyet
böl a szavakból meg-
hogy az igazi, a
és mégis konzerváló
enne. És bizonyos
sívában már alakú-
sos élet, mely gyö-
ető ereje, nedve: a
es lombja árnyékot
nek, kiben egység
nyit jelent mint tel-
goldása. Ebben és
sas gondolkodásnak
A koldus, az egy-
r megfojtani tudó,
et nélküli chaluka
nem csak az or-
obodkái jesivát is.
rosa Palesztinának,
csökkenőben van.
jesiva ideköltözött,
dult meg. A jesiva
etkezett, mely kü-
ennyire a chaluká-
l azonban ez az új
rekvív, mely Erec
életpitetségében is a
vá fogja tenni.
Székely Béla.

**koltak egy
nagyot**

almer amerikai ör-
ndzsuriban, kínai
éretéből pedig Ho-
nió kormányra ér-
teli az órnagy hoz-

karton
reklamárban

textil és divatru-
39 (Széchenyi-tér)

ngorát

helyre és tekintse
RÉTI
ZV. TARS. butortermek,
sokban itt szerezhetik be

le hordot
onnali belépésre
ermembe
-utca 14. szám

seket, előfizetéseket
az Új Kelet nagy-
ond, Ezredévi emlék-

ait, arany, ezüst
m szerezheti be.

Orkán Bécsben és Londonban, hőség Olaszországban

Összedőltek a wembleyi kiállítás pavillonjai

(Bécs, július 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtök éjjel, a késő éjszakai órákban pusztító felhőszakadás tombolt az osztrák főváros felett. A mélyebben fekvő városnegyedekben a házakat elárasztotta a víz, úgy hogy a tűzoltóságnak és a katonaságnak nyolcvan esetben kellett vonulnia.

Ugyancsak hatalmas orkánt jelentenek Lon-

domból is, ahol a vihar ereje a wembleyi kiállítás számos pavillonját megrongálta. Birminghamban kétszáz ház omlott össze.

Az Olaszországból érkező jelentések ezzel szemben óriási hőségről számolnak be. Rómában 35, Milanóban, Nápolyban és Triestben 33, Velencében 29, Florenoban pedig 26 fokot mértek.

Az ellenzék árulással vádolja Radicsot

Heves viták a szkupstinában

Belgrád, július 24. Az új kormány ma tartotta bemutatkozását a szkupstinában. Ebből az alkalomból az összes pártok képviselői felszóltak és leszögezték álláspontjukat, amelyet az új kabinettel szemben elfoglalnak. A demokrata párt nevében Davidovits volt miniszterelnök kifejtette, hogy Radicsnak a radikálisokkal történt megegyezése nem felel meg a nemzeti egyetértés eszméinek, de nem akarja az új kormány működését már a kezdet napjaiban akadályozni, hanem megvárja a fejleményeket.

Demetrovics, a Pribicevics-párt képviselője, hevesen támadja a Radics pártot, amiért hét éven keresztül éket vert a nemzet közé. Radicsék őszinteségéről most sincs meggyőződve és biztosra veszi, hogy a kormány rövidéletű lesz. Beszéde közben heves szóváltás támadt a Radics-pártiak és a Pribicevisták között, amelynek folyamán Pasariczek, a Radics-párt

tagja, hangoztatja, hogy, bár Radics többször változtatott taktikát, mostani állásfoglalása megfelel a nép vágyának, amely az eddigi bizonytalan helyzet tisztázását óhajtotta.

A parlament ülését a sajtó is rendkívül éles kommentárokkal kíséri. A „Rjecs“ című lap kijelenti, hogy az a fogadtatás, amelyet Radics tiszteletére Belgrádban rendeztek, örök szégyene marad a jugoszláv fővárosnak, mert Radics úgy viselkedett Belgráddal szemben, mint egy gonosztevő és ezért a háborús bűnösök listáján van a helye. Az egyik lap pedig négy dalmát képviselő nyilatkozatát közli, akik súlyosan elítélik Radics párfordulását és hangoztatják, hogy a parasztszét-elárulta pártját. A Radics-párt a radikálisok vazallusa lett. A négy dalmát képviselő egyidejűleg bejelenti a parasztpártból való kilépését.

Megnövekedett

a zsidók politikai befolyása Palesztinában

A cionista intézőbizottság ülésének második napja

(London, július 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista végrehajtóbizottság folytatódó ülésén Kish ezredes beterjesztette a palesztinai politikai helyzetről szóló jelentését. Mindenekelőtt változta azt a viszonyt, amelyben a cionista végrehajtó bizottság a Palesztina-kormányzattal szemben áll. Az ezredes hangsúlyozta Maán és Akaba bekebelezésének fontosságát. A palesztinai belpolitikai helyzet a XIII. kongresszus óta bizonyos változásokat szenvedett. Nem szünő fáradtsággal folynak ma is a kísérletek arra, hogy az arabokkal szociális, kulturális és gazdasági téren együtt dolgozzanak. Ezen az alapon sokkal könnyebb a megegyezés, mint a politikában. A zsidó munka már is érezteti előnyeit az arabokra nézve. Arról mindenesetre gondoskodás történt, hogy a fallahok ne kerüljenek ezáltal élesebb ellentétbe gazdáikkal. Ezután részletesen tájékoztatta Kish ezredes a végrehajtóbizottságot a legutóbbi földvásárlásokról. Kiemelte, hogy jogilag most már sokkal biztosabb a földvásárlás.

— **Tífuszjárvány Prágában.** Prágából jelentik: A városban néhány nappal ezelőtt nagy tífuszjárvány tört ki. Eddig hetvenegyen betegedtek meg. A hatóságok minden intézkedést megtettek a járvány terjedésének megakadályozására.

— **Egy lengyel torpedó borzalmas robbanása a danzigi kikötőben.** Danzigból jelentik: A danzigi kikötőben explodált egy lengyel torpedóhajó. A robbanás következtében a hajó kettészakadt és három perc alatt teljesen elmerült. A robbanás ereje a hajó roncsait nagy messzeségre kivetta. A legénység legnagyobb része elpusztult. A robbanást a hajón lévő olajkészlet kigyulása okozta.

— **A szovjetkormány eladja a cári palota berendezését.** Moszkvából jelentik: A szovjetkormány megkezdte Péterváron a cár ebédlőjének, konyhafelszerelésének és más palotai berendezésének eladását. Áruba bocsátják a cári család drága fehérneműit is. Háromszáz értékes szőnyeg és sok millió aranyrubelre becslött himzés is dobra kerül.

* **Temesvári előfizetőinkhez!** Temesváron Bachus János az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávéház előtti újságbódében), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó napilapja
Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Negyven évvel ezelőtt 1885 július 25-én, halt meg a legújabbkori zsidóság egyik legragyogóbb lelkü legezményibben gondolkodó hűséges fia, Moses Montefiore. Ha lehet hinni

Szombat

5685. Ab 4.

Szidra:

Dövärim

Sabbat Ohazon

1925. július 25.

Montefiore. Ha lehet hinni abban, hogy halandó ember még a földi élete során megkapja a sorstól a maga lelkének jutalmát, akkor erről a ragyogó jellemű nagy zsidó emberről bizvást el lehet azt mondani. Megadatott neki, hogy az emberi életkor legvégső határán is tul, a bibliai patriarkák életkorát megközelítő évek számával, élettel és nemes munkával jölközt, megbékelve mindennel és a saját munkájának gyümölcseiben gyönyörködve hajtsa fejét örök nyugalomra. Százegy éves korában halt meg ez a nagy zsidó és mintha csak igazán valamely bibliai herosz lett volna: testének és lelkének frissességében, szeme nem homályosodott el és a szomorú zsidó mosoly se távozott ajkáról. Korporsója mellett pedig, tizennégy millió zsidó lélek állott gyászban és mondotta felette a halottak imáját.

Moses Montefiore angolországi zsidó volt. Duszgazdag, előkelő családnak sarja volt. Abban az időben a zsidók polgári egyenjóságára még Angliában is csak a jobb lelkek messzibe néző álmódzása volt. Hiszen akkor még a katolikusok is jogsfosztottak voltak Angolországban.

A Napoleon utáni szent szövetség keservesen reakciós napjai voltak azok, Metternich korszaka, a politikai abszolutizmus utolsó erőpróbájának ideje. De a zsidóságot akkor már megtelítette és megreszegtette a napoleoni érának szabadságszele, a gettó falai egyszer már leomlottak és csak most, történelmi távlatból tudjuk megítélni, hogy a gettó falainak leomlása ezer jó mellett ezer veszélyt is rejtett a zsidóság számára. Az egész középkor végtelen századain keresztül a gettó falai voltak azok, amelyek zárt népi egységben tartották a zsidó népet. Bizonyos, hogy elzárta, fülledt, dohos levegőben, de mégis: népi egységben. Csak le kellett omolnia a gettó falainak és a szabad levegő első legyintésében megrészegült zsidóság, minden multat feledve, vetette magát az asszimiláció karjaiba. A népi egység egyetlen csapásra felbomlott. És valami egészen csodálatos, hogy éppen Angliában, ahol legtöbb ok lehetett az asszimilálódásra, ahol, ha a polgári egyenlőség nem is, de a társadalmi egyenlőség régen megvolt zsidó és nem zsidó között, éppen Angliában teremték olyan különös, multba érző, jövőbe fájó zsidó lelkek, mint Montefiore.

Fiatalkorában Palesztinába zárandokolt. Mi hajtotta ezt a dusgazdag, nagyon tekintélyes, társadalmilag a legmagasabb körökben is méltányolt embert az ősi zsidóország romjai közelébe? A zsidóság ezer darabba való szakadása fáj-e neki, a multak emlékeibe akart-e menekülni a jelen sivársága előtt? Ha a zsidóság szétzúzódása fáj a lelkének, nem kellett sokáig várnia az orvoslásra. A történelem bizonyítja: valahányszor a zsidó nép megtagadni készült a maga népi egységét, külső történelmi erők támadnak, amelyek a szétzúzódott testet újra eggyé kalapálják. Az ütések fájnak, de a hatásuk gyógyító. Ilyen történelmi erő volt Montefiore idejében a hirhadt damaszki várvád. Az undorító gyilkos rágalom sasszárnyakon röppült végig a világon, az isteni szeretet papjai gondoskodtak róla, hogy ne legyen falu és ne legyen kunyhó, ahová hirtelen el ne hatoljon. Damaszkusban tizenhárom zsidó középkort megszegyentető kínzásokkal vallattak és az izraelita franciák és a Mészavallású németek egyszerre csak csodálkozva vették észre, hogy ők ülnek a vádlottak padján. A vádlottak padján ült az egész világ zsidósága és a szörnyű vád sulya alatt újra eggyé forrott a darabokra szakadozott néptest. Bécsből Kai-

róig, Londontól érezte magát a zsidók keresztes másika nagy zsidó a későbbi frank hogy a világ Nehéz, emberek dül az egész De nagy vállalkása kísérté. Vját bocsátotta meheszen és a lemmel ennek

Montefiore dütt. A damaszki kinpadon lehe a damaszki nép és az it Montefiore utj A fejedelmek vántak szerenc nek és amikor rályné olyan m dekozta meg, hetnek. És an rének jelmond mondott: Jeru cimerében azó ber betakkel. játék volt a fo ujra egyforrás az övé volt. A öt lelke Jeru romszor zárand se tudta: de nemzeti újjáélmusnak.

— **Sir Herestből.** Bukarestből jelentik: Herestből Sinaját tett az angol karestből. Herest folytatja utját.

— **A pénzügyi áradat** restből jelentik: pítani mennyi viceanu igazgat összes járadék pénzügyminiszter az ő visszaérke kájával.

— **Elmaradt zottság ért** román-orosz ve kormány inici Dnyeszter men ben, melyek a sértik, határoz ukrainai Miach érkeztek a kij nem lehetett nem jött el.

— **Leégett** karestből jelen ban ma reggel ben, hirtelen ragadt az t már csak arra továbbterjedés zék. A rekker desét. Dalfelé maradt meg v

— **Az Algyülest tar** vasárnapi m óra kérdése megmozdulás órákor az Al lést tart a C gében, amely désekben. A nagygyűlésre

— **Fuch** Budapestről bajnokot kön Éppen villam fogta el és pillanatban é zolt rajta, am ban leállított menekült és a

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl

Hoffmann Ferencz
TOPLITA-ROMANA

Kísérleljen meg egy próba minta-csomagot!

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 2

Farmodont fogkrém lerakata

Farmacon nagydrogueria

Timisoara

1748 4

Jól alszik a kicsi éjjel, ha ápolják HÖFER-krémmel

róig, Londontól Párisig és Damaszkusig egynek érezte magát a zsidóság. A vád rettenetes volt. A zsidók keresztényvért isznak. És Montefiore, egy másik nagy zsidóval, a párisi Adolf Cremieux vel, a későbbi francia miniszterrel vállalta a feladatát, hogy a világ itélőszéke előtt igazolja a zsidóságot. Nehéz, embererőt meghaladó tett volt ez. Egyedül az egész világ gonosz gyűlöletével szemben. De nagy vállalkozásában a nemes lelkek jókívánsága kísérte. Viktória angol királynő a saját jachtját bocsátotta rendelkezésére, hogy Damaszkusba mehessen és a világ lélekzetfojtva kísérte figyelemmel ennek a vakmerő zsidónak útját.

Montefiore vállalkozása ragyogó diadallal végződött. A damaszkusi martírok ugyan nyomorékká verten szabadultak ki a kínzókamrákból, négyen a kispadon lehelték ki lelküket: de a vádolt nem a damaszkusi tizenhárom volt, hanem az egész zsidó nép és az ítélet ragyogó elégtétellel végződött. Montefiore utja visszafelé valóságos diadalut volt. A fejedelmek és országok vezetői fogadták és kívánták szerencsét néki, mint egy győztes hadvezérnek és amikor hazérkezett Londonba, Viktória királynő olyan megkülönböztetett lovagi címmel ajándékozta meg, amilyent csak az angol párok viselhetnek. És amikor a királynő felhívta, hogy címe-renek jelmondatot válasszon, Montefiore egy szót mondott: Jerusálajim. A Montefiore-család nemesi címerében azóta is ott büszkélkedik ez a név, héber betűkkel. De Montefiorenek nem ez a gyerekjáték volt a fontos. Megérte a szétdarabolt zsidóság újra egyfórrását és ebben a műben az első tett az övé volt. A jövődök szent előreséjítésében vonta őt lelke Jerusalemlé felé, első útja után még háromszor záródokolt el a szentföldre és talán maga se tudta: de ösztönös előhírnöke volt annak a nemzeti újjáéledésnek, amit ma élünk át, a cionizmusnak. g. j.

— **Sir Herbert Samuel elutazott Bukarestből.** Bukarestből jelentik: Sir Herbert Samuel, Palesztina volt kormányzója ma délelőtt visszaérkezett Sinajából a fővárosba. Még egy látogatást tett az angol követségen és azután elutazott Bukarestből. Herbert Samuel Jugoszlávián keresztül folytatja útját Angliába.

— **A pénzügyminiszter elrendelte az összes járadékpapírok verifikálását.** Bukarestből jelentik: Hogy pontosan meg lehessen állapítani mennyi járadékkötvényt hamisított Dombroviceanu igazgató, a pénzügyminiszter elrendelte az összes járadékpapírok verifikálását. A bizottság, a pénzügyminiszter utasításai szerint a nyár folyamán az ő visszaérkezéseig el kell, hogy készüljön munkájával.

— **Elmaradt a román-orosz vegyes bizottság értekezlete.** Bukarestből jelentik: A román-orosz vegyes bizottságnak, melyet a román kormány kezdeményezéséből hívtak össze, hogy a Dnyeszter mentén előfordult olyan események ügyében, melyek a két állam között létrejött egyezményt sértik, határozzon, ma kellett volna összejönnie az ukrainai Miachban. A román delegátusok meg is érkeztek a kijelölt helyre, de a tanácskozásokat nem lehetett megkezdeni, mert az orosz delegáció nem jött el. A román bizottság erre hazautazott.

— **Leégett egy bukaresti butorgyár.** Bukarestből jelentik: A fővárosi Coroana butorgyárban ma reggel, valószínűleg rövidzárlat következtében, hirtelen tűz keletkezett. A tűz csakhamar átragadt az egész gyárépületre. A kivonult tűzoltók már csak arra fektethették a súlyt, hogy a tűz továbbterjedését a szomszédépületekre megakadályozzák. A rekkenő forráság elősegítette a tűz terjedését. Delfel lokalizálták a tüzet. A gyárból alig maradt meg valami. A kár számottevő.

— **Az Alkalmazottak Szövetsége nagygyűlést tart a munkaszünet ügyében.** A vasárnapi munkaszünet és az esti 7 órai záróra kérdése az alkalmazottak nagy tábort is megmozdításra bírta. Vasárnap délelőtt 10 órakor az Alkalmazottak Szövetsége nagygyűlést tart a Carolina tér 2. szám alatti helyiségében, amelyen állást foglalnak ezekben a kérdésekben. A szövetség felkéri tagjait, hogy a nagygyűlésre teljes számban jelenjenek meg.

— **Fuchs Jenő vívóbajnok balesete.** Budapestről jelentik: Fuchs Jenő olimpiai vívóbajnokot könnyen vezetessé válható baleset érte. Éppen villamosra várt, amikor hirtelen rosszul lett fogta el és a sinekre esett. A villamos abban a pillanatban érkezett meg és már-már keresztülgázolt rajta, amikor a kocsivezető az utolsó pillanatban leállította a motort. Fuchs kisebb sérüléssel menekült és a saját lábán ment haza.

— **A somkeréki Aviva Mirjam felavatónnapja.** Somkerékről jelentik: Vasárnap, július 19-én tartotta felavatónnapját a somkeréki Aviva Mirjam. Az ünnepeken résztvettek Désről az „Aviva Heczelia“, „Aviva Cziona“, valamint a „Barisszia“, Bethlenből az „Aviva Eszter“, az „Aviva Tikva“ és a „Barisszia“. Ezenkívül képviselve volt a szamosújvári „Aviva Tikva“ is. Az ünnepele már a kora délutáni órákban kezdetét vette és reggel féléggy tartott. Dávid Dezső a vásárhelyi Barisszia Adonja magasszárnyalásu beszédben méltatta a somkeréki Aviva Mirjam működését, mely rövid időn belül egész szép eredményt ért el. Jaffu Dávid, a somkeréki Aviva Mirjam elnöknője üdvözölte a vendégeket. Azután a felavatás következett. Az eskü letétele után a somkeréki Aviva Mirjam egy ügyszónvos vigjátékot a „Keren Kajemeth“-ot adta elő. A főbb szerepekben Kurländer Rózsa, Moskovitz Dusi és Deutelbaum Jeny tüntek ki. Jaffa Dávid hosszú beszédben fejtegette a cionizmus feladatát. Kurländer Rózsa M. H. Leteris: „Tüzlátomás“ című költeményét, Moskovitz Dusi pedig Neményi Endre „Két vándor“ című költeményét szavalta mély érzéssel. Mezei Andor, a dési Barisszia egyik tagjának zajos sikere volt „Zsidó Tutunkhamen“ című, saját szerzeményű kupléjával — Dávidsohn Jenő a bethleni Barisszia egyik tagja több énekszámmal szerepelt. Vacsora után kommersz következett, amelyet Barna Kálmán, a dési Barisszia Ros Risonja nyitott meg. Majd az összes Aviva elnöknők és a két Barisszia Ros Risonja üdvözölte az ujonnan felavatott somkeréki Aviva Mirjamot. A kommerszet még számos szavaltat tette változatossá:

— **Eljegyzés.** Mátyás Pirike Nagysomkut és Katz Herman Páncéleseh jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Grün Jolánka Timisoara és Halpern Henrik Sibiu jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

László Erzsike Oradea-Mare és Hirsch Mór Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

1 pár selyemflór valódi fil de cos **harisnya** minden színben reklamárban **117 lei**

Grünfeld textil és divatruházban Cluj, Piata M. Viteazul No 89 (v. Széchenyi-té)

— **Az erdélyi és bánati kisebbségi újságírók almanachja.** Az erdélyi és bánati kisebbségi újságírószervezet elnöksége elhatározta, hogy építendő szanatóriumának javára újságíró-almanachot ad ki. Az újságíró-almanach nemcsak hű tükre lesz az erdélyi kisebbségi újságíró-életnek, hanem pontos leírását fogja adni az egyes sajtóorgánukok belső szervezetének, azoknak a küzdelmeknek, melyeket az erdélyi újságírók a közélet tisztaságáért, a kisebbségi jogokért, az emberibb életért folytatnak. Minden Erdélyben és Bánátban megjelenő napi- és heti lap irányzatáról, szervezetről, hivatásos újságírók kulturális és anyagi helyzetéről pontos leírást fog találni ebben az almanachban az olvasó, mely ezeken kívül tele lesz a legszellemesebb, legértékesebb írásokkal, karcolatokkal, cikkekkel és illusztrációkkal. Az almanach már csak azért is jelentős lesz, mert a közönséget és az újságírókat szorosabb kontaktusba hozza egymással és sok hasznos tudnivalót, érdekes intimitást fog közölni a sajtóéletből és a sajtó-élettel kapcsolatban.

— **150.000 angol textil munkás sztrájkol.** Londonból jelentik: A bányászsztrájk, amely már az első pillanattól kezdve általános munkabeszüntetéssel fenyegetett, ma átsapott a textiliparra. Eldig szászötven ezer textil munkás lépett sztrájkba és további munkabeszüntetés várható. A kormány a legnagyobb aggodalommal nézi a termelésben beálló zavarokat.

— **A kormány rendkívüli kölcsönben részesíti a jégkárosultakat.** Bukarestből jelentik: A prefektusok statisztikája és jelentése a jég- és esőkárokról beérkezett a belügyminiszteriumhoz. A beérkezett jelentések szerint a károk sokkal nagyobbak, mint azt eleinte hitték. Illetékes helyen kijelentették, hogy a kormány nagyobb összegű rendkívüli kölcsönben fogja részesíteni a károsultakat.

* **Az aradi árumintavásár igazolványai,** amelyek a vásár látogatására jogosítanak, a lakáscedulával és július 20-ikától augusztus 15-ikéig 750/-os utazási kedvezményre jogosító igazolvánnyal együtt darabonként 75 lejbe kerülnek. A „Környék“ megjelöléssel ellátott és egy bizonyos körzeten belül érvényes jegyek ára 50 lej.

— **Vasúti szerencsétlenség Csehszlovákiában.** Pozsonyból jelentik: A pozsony-kassai gyorsvonat Bazinnál belefutott a tolatómozdonyba. Az összeütközés következtében két vasutas meghalt, heten megsebesültek. A mozdonyok szétzúzódtak.

* **Az Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltóbank** értesíti tisztelt ügyfeleit, hogy a takarékbetétek kamatlábát augusztus 1-től 2 százalékkal leszállítja.

— **Nagy tűz egy olasz repülőtéren.** Rómából jelentik: A speziai repülőtéren nagy tűz pusztított, amely az összes hangárokat és négy gépet megsemmisített. A kár meghaladja az egymillió lírát.

— **Bécsben leszállították a bankkamatlábát.** Bécsből jelentik: A bankkamatlábát tizenegy százalékról, tíz százalékra szállították le.

* „Palace“-kavéházban minden este szimfónikus-zenekar hangversenyez.

— **Tyrnauer István kisebbségi ligája.** Budapestről jelentik: A „Pesti Napló“, amely Tyrnauer-féle kopenhágai világszövetségi liga szenzációját kipattantotta, mai számában berlini tudósítójának alábbi tudósítását közli: „A „Pesti Napló“ kopenhágai tudósítójának jelentése alapján vasárnapi számában megírta, hogy dr. Tyrnauer István egy másik magyar fiatalemberrel a dán fővárosban egy állítólagos kisebbségi liga nevében lépnek fel és üznek propagandát. A két fiatalember azt állítja, hogy egy berlini nemzetközi konferencia bizta meg őket a „Nemzeti Kisebbségek Világszövetségének“ megalakításával. Berliuben jól informált körökben érdeklődtem és a kapott felvilágítások alapján jelenthetem, hogy ilyen nemzetközi konferenciát Berlinben nem tartottak, a két magyar fiatalember mögött nem áll senki, akinek joga volna nekik ilyen megbízást adni és ugylátszik, hogy az egész akció a két fiatalember egyéni ténykedése. Dr. Tyrnauer István valóban járt Berlinben, ahol két ismert berlini magyar nagykereskedő nagyobb pénzüsszeget bocsátott rendelkezésére. Később, amikor a két kereskedő értesült az akció jellegéről, táviratilag felszólította Tyrnauer Istvánt, aki Berlinben egy budapesti kurzuslap tudósítója volt, hogy azonnal hagyja el Kopenhágát.“

— **Cáfolják a csallóközi köztársaság megalakulásáról szóló hírt.** Prágából jelentik: Illetékes helyen cáfolják a csallóközi magyar köztársaság híreit, amelynek állítólag Veér Imre és társai lettek volna a miniszterei. Az egész közlést kohlománynak minősítik.

* **Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál.** Képviselet az ország minden helységében.

— **Lady Astor dicséri a nőképviseleket és szidja a férfiakat.** Londonból jelentik: Az angol alsóház keveset szereplő, de legegységesebb tagja: Lady Astor beszédet mondott egy nemzetközi kongresszuson, ahol csupa nő vett részt. A lady mindenekelőtt magáról beszélt és azt mondta, hogy ugyanabban a helyzetben sokkal ügyesebben tud mindig viselkedni, mint a férje és a fiai. Azután azt fejtegette, hogy a női képviselők sokkal intelligensebbek, mint férfikollégáik. A hallgatóság zajosan helyeselt és utána az elegáns lady gunyos mosollyal jelent meg férfikollégái között az alsóházban.

— **Augusztus 15-én nyitják meg a kisantant-államok sajtókonferenciáját.** Bukarestből jelentik: A kisantant-államok sajtókonferenciája elő nagy érdeklődéssel vannak az illetékes körök. A konferencia programjának előkészítésére kiküldött bizottság már megállapította a konferencia lefolyását. Augusztus 15-én lesz a konferencia hivatalos megnyitása Szinajában, Duca külügyminiszter elnöklése alatt. A vendégek 14-ig érkeznek meg és előre megállapított rendben nyernek elszállásolást.

SZINKÖR MOZGÓ

Szombaton, 25-én a japán színművészet csillaga **Sessze Hayakava** játszik:

A ki őlt (J'ai tué)

modern eredeti japán film, 8 felvonásban.

Ezt megelőzi:

Mihály herceg Sinaiában

egy nap a királyi család életéből.

Katonazene Előadás 6 óráig kezd te **Katonazene** 6, 7 és 9 órákor

KÖZGAZDASÁG

Akciót kezdenek a vámhivatali sérelmek ellen A kolozsvári gazdasági érdekképviseletek értekezletet tartanak ebben a kérdésben

(Cluj-Kolozsvár, július 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többbizben hirt adtunk már azokról a súlyos sérelmekről, amelyek a kolozsvári vámhivatalnál napirenden vannak. Ma, amikor az ipar és kereskedelem minden idegszála hozzá van kötve a jelenlegi vámrendszerhez, országos érdek volna ezt a rendszert minden rendelkezésre álló eszközzel leegyszerűsíteni. Ezzel szemben az történik, hogy a vámhivatalok élére olyan emberek kerülnek, akik ezt a szempontot vajmi ritkán, sőt leggyakrabban egyáltalán nem veszik figyelembe. A különböző gazdasági érdekeltségek már többször megpróbálták ennek a tarthatatlan helyzetnek a megszüntetését a kormánynál kieszközölni és bár jelentek is meg enyhítő rendelkezések, a vámhivatalnokok ellenállásán minden kísérlet megdőlt. A kereskedő, az iparos ha vám alá eső áruja érkezik, napokat kénytelen eltölteni az elvámolással és sohasem biztos, nem-e követ el valamilyen szabálytalanságot, amiért hatalmas bírsággal fogják sújtani.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara új csoportosítása

(Cluj-Kolozsvár, július 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már, hogy a kereskedelmi és iparkamara helyben hagyta a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által előterjesztett kategorizáló javaslatot, ugyiszintén az igazgató tanácsi tagok számárnyát. Eszerint az iparszakosztály 16, a kereskedelmi szakosztály pedig 24 tagot delegál az igazgatótanácsba. Mindkét szakosztály 66 csoportra oszlik, amely csoportok a következő szakmákat foglalják magukba:

Kereskedelmi szakosztály

A nagykereskedelem I. csoportjába a kézműárkereskedelem tartozik, melynek tagjai: 45 kézműárkereskedés, 6 szörmeáru, 12 disznóáru, bazár és régiségkereskedés, 4 cipő, 9 ruha, 19 könyv és papírkereskedés, 13 rövidáru, 27 divatáru, 29 bőráru, 12 szövetáru, 1 kötél és zsákáru kereskedés, 1 sport, 7 kötöttáru, 20 szövöttáru, 1 rongy, 1 gyapjúkereskedés, 8 temetkezési intézet és 5 könyv- és lapkiadó cég. Ez a csoport összesen 315 céget képvisel és az igazgatótanácsba 5 tagot delegál. A II. csoportba tartozik az élelmiszerkereskedelem. Ebben van: 99 fűszer- és gyarmatárkereskedés, 12 pék, 5 todegá, 4 turókereskedés, 5 cukrász, 1 gyümölcs, 51 mézárú és hentes, 1 halkereskedés, egy zöldség, 18 állat, 15 liszt és termény, 2 békakereskedés, 61 szálloda, vendéglő és kávéház, és végül 20 szeszkereskedés. Összesen 295 cég választ 5 igazgatótanácsi tagot. A III. csoport a fa-, fém- és műszaki kereskedelem. Ehhez tartozik 48 fa- és fűrészáru kereskedés, 1 szén, 1 kertészet, 1 tárbáz, 6 bútór, 3 építőanyag, 10 üveg és porcellán, 29 vasáru, 10 műszaki cikk és gép, 1 mozgósziobázi cikkeket árusító, 3 automobil, 2 fürdő, 1 kábel, 16 óra és ékszer, 1 kolportázs, 2 villamosági cikk, két ipari cikk, egy cséplőgép és két földgáz-kereskedés. Összesen száznegyven cég választ négy képviselőt. A IV. csoportba tartoznak: bankok, biztosítók, ügynökök és szállítók. Ebben van: 46 bank és biztosító, 7 szállító, 6 autóbusz és 33 ügynöki cég, összesen 92, választ négy igazgatótanácsi tagot. Az V-ik csoport a vegyészeti és bányakereskedelem csoportja. Ennek tagjai 9 drogueria és parfümkereskedés, 4 virág, 25 gyógyszerkereskedés, 1 orvosi műszer, 5 festék, 2 ásványvíz, 1 moslék, 1 kőolaj, és 1 linoleumkereskedés. Összesen 49 cég választ 1 tagot. A VI. csoportba tartozik a kiskereskedelem tartozik, melynek tagjai 5 tagot választanak az igazgatótanácsba.

Ipari szakosztály

A nagyipar első csoportjához a bőrpar tartozik. Ebben van 24 bőr- és bőráru gyártó cég, 1 fűtés és 1 kefekötő. Összesen 26 cég választ két tagot. A II. csoport a malom és élelmiszer gyártók csoportja. Ehhez tartozik 58 malomipari cég, egy ecetgyártó, harminchárom szesz, 2 szoda-

A kolozsvári vámhivatalnál speciálisan rossz a helyzet különösen azóta, hogy Dacu vám-inspektort áthelyezték. Egyre másra bírságozzák a kereskedőket, de a reklamálásokat viszont nem veszik tudomásul. Az a fél, aki nem akarja tudomásul venni, vagy nem tud róla, hogy vámügyek gyors elintézéséhez egyéb is kell, mint a szabályzatra való hivatkozás, hiába szaladgál az egyik hivatalnoktól a másikhoz és elég gyakran megtörténik az, hogy nem is nagyon tapintatos módon adják tudomására az embernek, hogy „Kr... koporsóját sem őríték ingyen.”

A különböző gazdasági érdekképviseletek ennek a féltelen korrupciónak a letörésére és a naponként megismétlődő sérelmek orvoslása érdekében a közeli napokban újabb akciót kezdenek. Elsősorban értekezlet keretében meg fogják beszélni a szükséges teendőket. Erre az értekezletre meghívják a vámfőnököt és a kerületi vámfelügyelőt is.

víz, egy üveg, három vegyészeti, 1 papír, 1 gyertyagyár, 6 vegytisztító és kelmefestő, 2 cipőkrémgyár, 1 növényi olajgyár és 1 sajtkészítő. Összesen 110 cég választ négy képviselőt. A III. csoportba a fémipar és bányászat tartozik, még pedig 1 evőeszközgyár, 4 bádagos, 8 bánya, 4 gáz és földgáz, 5 vízvezeték, 26 fémáru gyár és 3 villamosági gyár. Összesen 51 cég választ három képviselőt. A IV. csoport a fa- és építőipar csoportja: Ebben van: 3 kőfaragó, 23 fárgyár, 2 kocsigyár, 1 kárpitos, 1 gipszgyár, 4 építő és 10 agyagáru gyár. Összesen 48 cég választ három képviselőt. Az V. csoportban van a konfekció és nyomdaipar. És pedig: 2 szövőipari üzem, 10 nyomda, 1 ruhagyár, 10 szabóipari üzem, 1 fehéreműgyár, 1 ágyműgyár, 1 babaáru gyár, 1 fodrászipari és 2 kalapgyár. Összesen 29 cég választ 1 tagot az igazgatótanácsba. A VI. csoportba a kisipar tartozik, amely három tagot delegál a tanácsba.

† Budapesti tőzsdei árfolyamok. Budapestről jelentik: Az elmúlt hét sem hozott lényegesebb változást a budapesti értéktőzsdén jegyzett papírok árfolyamalakulásában. Néhány vezetőérték kurzusát itt közöljük: Magyar Hitel 370, Kereskedelmi Bank 992, Osztrák Hitel 132, Pesti Házai II.400, Angol Magyar 38, Viktoria-malom 466, Kohó 255, Magnezit I.450, Köszén III.100, Salgó 482, Athenaeum 75, Rima 124, Fegyver 750, Novo 260, Georgia 360, Izzó I.155, Ö-termelő 240, Nasci I.975 magyar korona. A kosztépénzpiacra a heti kamatot 0.25 százalékkal jegyzik, de ez is csak névleges, mert kereslet kosztépénz iránt egyáltalán nem mutatkozik.

† Az angol és a német szén harca. Londonból jelentik: Minap az angol parlamentben egy konzervatív szónok rámutatott arra, hogy miért nem versenyképes az angol szén a némettel szemben. Az angol szénmunkás 42 órát dolgozik egy héten, a német pedig 55 órát. Az angol szénben eszerint sokkal nagyobb a munkakoefficiens, mint a németben. Ezért nem tud az angol szén konkurrálni és ezért kell egyik bányát a másik után bezárni. Ha az angol munkás csak heti 48 órai munkára volna hajlandó, már nyert ügye volna az angol szénnek a piacon.

† Hanyatló konjunktúra a cseh textiliparban. Prágából jelentik: A textiliparosok köréből származó hírek szerint a cseh textiliparban erősen csökken a munkaalkalom. Átlagban csak 50-55 százalék kapacitással dolgoznak. Aránylag a legrosszabbul van foglalkoztatva a len- és kenderipar, a legjobban a gyapjotipar.

1 m. duplaszálú covercoat szövet minden divatszinben reklámárban

119 lei

Grünfeld textil és divatruházában,
Cluj, Piata M. Viteazul No 39. (v. Széchenyi tér)

TŐZSDE

Július 24-én

A lej: Zürichben 265.00, Párisban 11.00, Budapestben 367, Bécsben 366.

Kolozsvár. A lej váratlan nagyarányu emelkedése nagy zuhanást idézett elő a devizapiacra. Az árfolyamok a következők:

Bécs 28.00-23.10, Prága 5.90-5.94, Budapest 355-360, Páris 9.40-9.50, Zürich 33.70-38.80, Newyork 195.00-197.00, London 970-975, Milánó 7.40-7.40.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.62, Amsterdam 206.90, Newyork 515.00, London 2503.00, Páris 2430.00, Milánó 1880.00, Prága 1525.00, Budapest 72.38, Belgrád 9.05, Bukarest 265.00-265.00, Varsó 98.60, Bécs 72.58.

Bukarest. Devizák: Páris 9.25, Berlin —, London 9.65, Newyork 190.00, Milánó 7.35, Zürich 38.75, Bécs 27.50, Prága 5.55, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760, német márka 48.00, leva 1.45, török lira 111, font sterling 965, francia frank 9.50, svájci frank 39.00, olasz lira 7.00, drachma 3.40, dinár 3.55, dollár 196.00, lengyel forint 38.00, osztrák shilling 29.00, magyar korona 28.50, cseh korona 5.95, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Miért kellett a Blue Starnak feloszlatni?

Brünn zsidó tömegei elpártoltak a renegát egyesülettől

Brünn, július 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a szűkszavú távirati jelentés, amely a nemrég Kolozsváron vendégszerelt Brünni professzionista futballklub, a Blue Star feloszlását adta hírül a sportvilágnak, Európaszerte érthető feltűnést keltett sportkörökben. Külföldi lapoknak a híradáshoz fűzött kommentárai az egyesület feloszlását egyhangulag érthetetlennek deklarálták és így annak igazi okairól fantasztikusnál fantasztikusabb magyarázatok keltek szárnyra. Akik azonban figyelemmel kísérték a feloszlott egyesület rövid és nem sok dicsőséggel járó pályafutását, azok számára a bukás nem jelent meglepetésszerű eseményt, csak bizonyos logikai törvények és igazságok kéréllhetetlen beteljesülését. A Blue Starnak meg kellett szünnie, mert nem volt létjogosultsága, — mert eredményteljes működéséhez hiányzott az a két bázis, amely egy sportegyesület létét és jólétét biztosítja: az erkölcsi és az anyagi alap.

Az Uj Kelet olvasói még emlékezni fognak Brünni munkatársunknak az elmúlt év folyamán megjelent cikksorozatára, amelyben részletesen beszámoltunk a Blue Star keletkezésének okairól és körülményeiről. Néhány évvel ezelőtt a már azelőtt is jóhírnévként örvendő Brünni zsidó sportegyesület futballcsapatát nagy játéktudó su, Budapestről importált zsidó játékosokkal erősítette meg. Az új akvizíciókkal megerősített csapat azután rövid egymásutánban aratott fényes győzelmeket nagy játékerőjű, híres közép-európai csapatokkal szemben. A sok dicsőség valószínűleg fejébe szállt a vezetőség egyrészenek, — hogyné, hiszen a Blue Star nagy-szerű hírnévként örvendett, keresett márka volt, amelyet nemes valutával fizettek meg a futballpiacra — és néhány játékos eltávózása után keresztülvitte azt, hogy ezeket ugyancsak Budapestről importált, nemzsidó játékosokkal pótolják. A vezetőség e részének — élükön Oskar Bergmannal és Ernst Stranskyval — nem volt többé fontos az, hogy a Makkabi zsidó nemzeti sportegyesület, mely a zsidóság lelki és fizikai újjászületésének jegyében született, csak a csapat játékerőjének fokozása, tekintet nélkül az akvirált játékosok zsidó, vagy nemzsidó voltára.

Sajnos, a vezetőségben e-inkább üzleti szellem-től, mint idealizmustól áthatott emberek voltak tulsulyban, mert rövid idő alatt Zsigmondi, Opata, Emmerling, Hajós, Hirzer, Siklóssy, Hungler, Pruha, Kautsky és Horváth személyében csak nemzsidó játékosok kerültek a csapathoz, sőt utóbb tulsulyba is jutottak. A csehszlovákiai Zsidó Alsó-zsídó egyideig szemet hunyt a Brünniek kisded játéka fölött, utóbb azonban Csehszlovákia zsidósága, de különösen a külföldi sajtó nyomására hosszas viták után kizárás terhe alatt megtiltotta Makkabinak nemzsidó játékosok szerepeltetését.

A Makkabi vezetőségének kisebbségben lévő cionista része hiába próbálta meg a keresztény játékosok eltávolítását, a majoritas nem tágitott. Ez a

többség félte
üzletet és a
magát. Mega
a Blue Star
a Makkabitól
zsidó játékos

Ez az el-
jőzérszü zsidó
el az új alak
Az a néhány
tását helyezte
zonyult elég
sületet rosszu
brünni mérk
désének hiá
citttel végző
állandóan csa
süket, ami
Igy a Makk
és külföldi k
lekötött tura
de nem siker
államokban s

Igy a m
végül nem tud
esett vezetősé
Sport Klub
szerencsésen
melynek foly
a csapat —
a rövid, de h
A „Kék
üstökösnek i
megfakult és
ideig tartó

Aki ölt.
szombaton egy
be. A kép a
főszerepet Se
hírű japán sz
a kitűnően fe
cseli a közöns
először Nagy
a Fundatiune
készített bájos
vesen mutat b
életéből.

E rovatban kö
nem

Lőrincz Je
Jogosultsága t
nek következ

Rador 2418

Ügyeljünk

CI

300 és 860-as,

LÉB

Cluj

többség feltette a rózsás reményekkel kecsegtető üzletet és a Makkabiból való kiválásra határozta el magát. Megalakították nemzetközi és üzleti alapon a Blue Star sportegyesületet, amelyen bloc átvette a Makkabiból egy a zsidó, mint a többségben lévő nem zsidó játékosokat.

Ez az elmúlt év szeptemberében történt. Brünn jóérzésű zsidósága természetesen megvetéssel fordult el az új alakulattól és attól megvonta támogatását. Az a néhány gyáros pedig, amely anyagi támogatását helyezte kilátásba az új alakulatnak, nem bizonyult elég erősnek a vállalt feladatra. Az egyesületet rosszul organizálták és adminisztrálták, a brünni mérkőzések pedig a közönség érdeklődésének hiánya következtében állandóan deficitel végződtek. Ennek következtében a játékosok állandóan csak nagy késéssel kapták kézhez fizetésüket, ami károsan befolyásolta őket játékkukban. Így a Makkabi hírneve lassan lekopott utódjáról és külföldi keresettsége megszűnt. Egy Amerikába lekötött tura a névcsere következtében megbiusult, de nem sikerült nyélbeütni turákat jól fizető európai államokban sem.

Igy a magántöke-források lassan elapadtak és végül nem tudott az egyesületen segíteni a kétségbeesett vezetőség utolsó mentőakciója sem: a Brünner Sport Klubbal történt fuzió. Egy nem nagyon szerencsésen végződött románian turné után — melynek folyamán Kolozsváron is vendégszerepelt a csapat — most végül feloszlottnak jelentették ki a rövid, de hanyatott életű sportegyesületet.

A „Kék csillag” befejezte rövid pályafutását, üstökösnek indult, de földi pályáján csakhamar megfakult és most végül néhány elkeseredett, rövid ideig tartó fellobbanás után eltűnt a világűrben.

Kasztner Rezső

Mozgók műsora.

Aki ölt. (J'ai tue.) A Szinkör-mozgóban ma szombaton egy nyolcfelvonásos drámát mutatnak be. A kép a film és világítási technika csodéja. A főszerepet Sessue Hayacava a legnagyobb és világhírű japán színész játssza, a Csata volt főszereplője. A kintünően fel pite t cselekmény a indvégig lebilincseli a közönség figyelmét. A darab most kerül először Nagyromániában bemutatásra. Ezt megelőzi a Fundatiune Principele Carol által Sinsiban készített bájos kép „Mihail herceg”, amely kedvesen mutat be egy rapot a trónörökös és családja életéből.

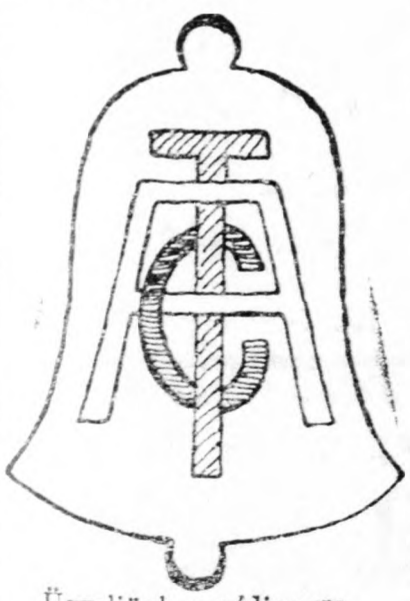
NYILTTÉR

E rovatban közölte a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Lőrincz Jenő utazóm cég-em kötlékéből kiléptt. Jogosultsága üzletek kérésére, pénz felvételére ennek következtében mai nappal megszűnik.

Biró Andor, textil-engros Cluj

Rador 2418

Tacamul
ezüstárnyár
CLUJ

Str. Av. am Jancu 3
[v. Petőfi-utca]

Gyárt:
Eve eszközöket,
Szervizeket,
Disztárgyakat
stb.

Csak
viszonteladóknek!

Telefon Nr. 482.

Ügyeljünk a védjegyre

CITROM

300 és 860-as, verdelli új vágású, tartós áru, kapható

LÉB Fivéreknel,
Cluj. — Telefon 471.

Aranyér
„Anusol” Soedecke ANUSOL

Aranyér ellen löbb mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. — Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladit, sebes és vérző helyeket. — Ártalmatlan alkalmrészekből mentes. Reggel és este egy kupocskára lesz a végbélbe bevezetve. Minden patikában és drogériában kapható.

RÁKTÁR **F.H. MEES** BUKÁREST
CALEA GRIVITEI 61

Prima tüzifát

vaggononként, ölenként vagy a prítva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz szállít: **Staruinta Romaneasca S. A.** faosztály Cluj, Piata Unirii 20. 229. Telefon 804.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק
ערציינט אללערלייא זעלכווארען
פאסט-פאקעטע ווערען פראמט פער נאכנאמע
עסקאראים. פיינ-קארמט אונד דזשער אויף פערלאנגן.

Hölgyeim! Film kalapujdonságok óriási választékban 350 lei minden formában. Régi filekalapokat 48 óra alatt formál és alakít az

„IDEAL”

kalapszalom, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházszal szemben).

COMERCIA
cukorka engros megnyit
Cluj, Calea Regele Ferdinand No 62.

Kedvező vetélnapok. Julius 10—aug. 10.
nagy tétel

férfi, fiu és gyermekruha

kerül eladásra, rendkívül előnyös áron. **Kizárólag ab raktár.**
Nézze meg készleteinket! Kifizetődik. — Elsőrendű és középminőség!

1. A legkiválóbb szabás. 2. A legjobb kidolgozás. 3. A legujabb fazonok.
4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

G a z d a g v á l a s z t ó k !

Prima Fabrica Ceho-Slovacă Pentru Confectiuni de Haine Barbatost, Strada Berzei 94-96. Bucuresti.

Természetes ásványviz. **Celestin**

VICHY Grand-Grille Hopital

■ A francia állam forrásai: bevált csomál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségnél, izületi fájdalmaknál.
kintünően használt májbántalmaknál.
gyomorfájdalmaknál.

Óvakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lúgsavas, emészthető víz házi elkészítése. **Vichy-Etat** pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Könyvujdonság

Gárdonyi Géza: Két menyasszony Lei
(Vidám regény) 154
Gárdonyi: Mai csodák 176
” Tizenkét novella 154
” A báró lelke 154
Georges S.: A megszelidült farkas 198
Nádas: Akiért csak a kezét kell ki-
nyujtani 110
Fr. Jammes: Három különös leány 154
M. C. Slopes: Szerelmi élet a há-
zasságban 176
” Okos szülők..... 110
” Boldog anyaság .. 198
Courths Mahler: Kriszta küldetése 110
Herczeg: Az első fecske 154
P. Benoit: A tánusnő (Egy zsidó
leány regénye) 132
Mihály: Az automobil 210
Rouquette: A nagy fehér csönd.. 90
Bródy: Rembrandt 150
Tristan: A boxbajnok 80
Lakatos: A teve 80
Dr. Dienes László: Művészet és
világnézet 100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy
zsidóleány története) 132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidó-
fiu története)..... 80
Victor Hugó: A párisi Notre
D ame I-II. 180
Benedek: Erdélyi történetek 176
Tabéry: Szarvasbika 176
Multatuli: Havenclar 198
Gogoly: Tanyai esték..... 154
P. Benoit: Atlantis 176
Móricz Zsigmond: Pillangó..... 150
Hemon: Maria Chapdalena 110
A. France: Pinguinek szigete 120
” Az istenek szomjaznak 120
” Pártütő angyalok 132
Sztrokay: A rádió 36
” Kis elektrotechnika 36

Kaphatók az
Uj Kelet könyvosztályában,
utánvétellel vagy a pénz előzetes bekül-
dése mellett

ban 11:00, Buda-
nagyarányu emel-
a devizapiacn.
—594, Budapest
Zürich 3370—
London 970—
2:62, Amsterdam
2503 00, Páris
1525-00, Buda-
karest 265-00—
9:25, Berlin
190 00, Milánó
50, Prága 5 55,
eon 760, német
lira 111, font
0, svájci frank
na 3-40, dinár
38-00, osztrák
50, cseh korona
rint —.—
Starnak
tak a renegát
tudósítójától.)
amely a nemrég
ni professzionista
sát adta hírl a
feltűnést keltett
híradáshoz fű-
szatását egyhan-
gy annak igazi
bb magyarázatok
relemmel kísérték
m sok dicsőség-
ra a bukás nem
ak bizonyos lo-
elbetetlen betel-
keltett szünnie,
mert eredmény-
két bázis, amely
tét biztosítja: az
lékezni fognak
lt év folyamán
a részletesen be-
sének okairól és
t a már azelőtt
6 sportegyesület
Budapestről im-
te meg. Az új
után rövid egy-
ket nagy játéka-
tal szemben. A
állt a vezetőség
Blue Star nagy-
ett márka volt,
meg a futball-
szása után ke-
csak Budapest-
tal pótolják. A
kar Bergmannal
többé fontos az-
tegyesület, mely
ésének jegyében
ek fokozása, te-
zsidó, vagy nem-
üle'i szellem-
erek voltak tul-
gmondí, Opata,
Hangler, Praha,
csak nemzsidó
öt utóbb tul-
i Zsidó Alsó-
rűnniek kised
szlovákia zsidó-
nyomására hoz-
latt megiffotta
erepeltetését.
ebbségben lévő
keresztény játé-
a tágitott. Es a

APRÓHIRDETÉSEK

Aranyos közlések egy szövegben, vastagabb betűvel. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Arányos díjazás a díjazásért.**

Előimádkozó bariton hanggal, a főünnepekre muszáj előimádkozó állást keres. Weisberger S., Satumare, Csokonai-u. 10. 9545

Bulgárkertész teljes felszereléssel, Szemes mellett, Kolozsvár birtokában bérebeadó. Érdeklődők adják címeiket a kiadóhivatalba. "Hét nap" jellegű. 9550

Jó zsidó házból tanuló fiú vagy leány felvétetik a "Safiruth" könyvtársági elnökségébe. Lyiségében.

Roletták, főzőkamence, gyermekkoszi jökarban eadók. Vár-u. 2. I. ajtó, Laboratorium.

Edényes üzletet Széchenyi-tér 11. sz. alatt megnyitottam. Szíves pártfogót kér Fisch Berté. 9549

Bőröndösök! Bőrdiszárak, kofferzárak, fogantyúk részben, nikkelezve, a leggyorsabbított legbiztosabbig bármilyen mennyiségben és nagy választékban megrendelhető a Tipografia Fraterritasnál, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Azonnali belépésre keresek egy ügyes segédet, ki jártas legyen az üveg, porcellán és zománcedény szakmában és a román, német és magyar nyelvet bírja. Fizetés megállapodás szerint. Cím: Leb Wolf, Viseul de Sus. 9544

Haifában (Palesztina) **megnyílt a Cur Salom** pensio. Solid, tiszta kiszolgálás. Kitűnő kávé, nagy konyha. 9519

Juh-bél prima original nagyobb tétel eladó. Ajánlatokat "Juhbél" jellegűre a kiadóhivatalba kérek. 9543

Kereskedelmi tanfolyamot végzett urileány pénztárhoz menne, esetleg irodai alkalmazást vállal. Cím a kiadóban.

Kellemes **הכל תכלה** aki min. hitszónok is eszerangó — a közeledő főünnepkre modern hitközösségben keres megfelelő állást. Megkeresés: k. elj. kiadóhivatalba. "Bea Jehod," jelige alatt. 9552

Vaskereskedő segéd, fiatal, állást nyelhet a rael Adolf és fia cégnél, Aiud. 95 8

Biró Viktor gabonakereskedő Timisoara, Str. Primarie 12. Telefon 21 38, ajánlotta t, egészséges, száraz **tengerit** vagonváltókban azonnali vagy későbbi szállításra, ugyszintén **buzát, zabot** és más terményeket.

Motorokat, benzint, nyersolajat, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, töltött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Elsőrendű kirakatrendező rőtös segédet felvesz a Párisi Aruáz, Turda. 9521

Hölgyek **nyelvében!** Mindenemű modern hajmunkák, tambourin választék, kizárólag elsőrendű anyagok készítésénél, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben is nagyban veszek. — **Mussa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Pályázati hirdetmény. A soborsini izr. hitközösség megfresdött előimádkozó metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázók küldjék ajánlataikat fenti hitközösségéhez. A közlegő nagyünnepre keresünk egy muszáj előimádkozót is. 9531

A szatmári (Joint) Arvagonozó Csoportparis részére perferkt fehérnemű varrókat, aki az árva tanítását is vállalja, azonnali belépésre keres. Szönyegszövés és iparművészet tudása is megkívánatik. Ajánlatok igények megjelölésével Balg Ignátné címére Satu-Ma e, Strada Petru Maier 1. sz. alá kéretnek. 9535

Fogarasra vegyeskereskedés részére **kereskedő** jó fizetés és teljes ellátással kerestetik. Cím: Schönberger Adolf, Fogaras. 9542

Fogászati műterem megnyitáshoz 60 000 lejrel társ kerestetik. Ez kis-eret nem feltétlenül szükséges. — Megkeresés "Diplomat" jelige alatt a kiadóba kéretnek.

Tanuló fűszer és vaskereskedésbe felvétetik, Wilhelm Naltali, Blaj, ju. Alba Inferiara. 9484

Az ort. Chevra Kadischa választmánya f. hó 26-án vasárnap d. e. fél 11 órakor tagfelvételi ülést tart Szentlélek-u. 1. sz. alatt. A felvétel akár személyesen, akár meghívott utján történhetik. Az előjáróság 9548

Schunda féle pedálos címből, egy mesterhegedű tokkal, egy jókárban levő kerékpár, tíz kötet Tolnai eladó. Str. Pata 152.

Muzsag-féle bőrkabái, bőrfregoli, bőrbunda. Viséletben a legjobbak, **Muzsagnál, Arad,** (Színház-zal szemben).

A zsidó irodalom köréből

- Szabó Imre: Zsidó komédiások .. 60
- Ben Ami: Uj Palesztina 100
- Mendele Moicher Szfurim: Sánta Fiske 80
- Kis Arnold: Echod 25
- Patai: Héber költők (Kis kiadás) .. 30
- Patai: Héber költők anthológiája .. 650
- Nordau: Dr. Kohn 45
- Szabolcsi Lajos: Csillag fia 110
- Herzl: Zsidó állam 35
- Sokolov: Uj zsidó 15
- Lichtheim: A zsidó Palesztina 15
- Ujvári Péter: Tulsó parton 70
- Neményi: Isten keze 75
- Biró: A zsidók utja 50
- Agnon: A meggörbödött kiegyenesedik 35
- Frigyes: A zsidók természetrajza .. 45

Kaphatók az **Uj Kelet könyvostályában.**

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsiirt, mert ez
flizta, egészséges és kiadós!

Főtisztelőndő Fuchs Benjámin nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képelsei: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Julia Maciu 8. Telefon 1-18.

Ifjusági irodalom.

- Dickens: Cooperfield Dávid 300
- A. France: Gyöngyike 100
- Burnett: A kis lord 140
- Cervantes: Don Quijote 100
- Babits: Aranygaras 320
- Benedek Elek: Nagypapó meséi 140
- " " Magyar mese monda-világ I-II. 400
- " " Magyar mese monda-világ III-IV. 400
- Mark Twain: Tamás urfi 180
- " " Tamás urfi léghajón 180
- " " Tamás urfi mint detektiv 160
- " " Hucklebery F. 240
- Kunos Ignác: Adakalei mesék 180
- Molnár: Pál-utcai fiúk 200
- Morie: Légy jó mindhalálig 160
- Schöpfung: Hatványprofesszor feltámadása 80
- Erdélyi szász népmesék 20
- Román népmesék 20

Kaphatók az **Uj Kelet könyvostályában.**

Tennisz nadrág,
lűster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii No 14.

Schnabel Herman
שר שני הוסצארנוק és szalámigyára
Cluj, Piata M. Viteazul 26.

Ajánlja e'sőrendű szalámi gyártmányait: legolcsóbb napi áron.

Postai megrendeléseket pontosan eszközölök, viszonteladónak nagy árkedvezmény. Árjegyzék és **השקף** kívánatra mindenkinek

Mégis csak legjobb a késnélküli
"RASOL IDEAL"

borotváló por amely az ország legrégibő gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Reszling József Iodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló minőségű uj márkája, a

Király-sör

mindenütt kapható

Szerkesztőség
Hivatal és ny
Kolozsvár, S
Pop. (Brassa)
Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
No. N. Sz. —
Kéziratok kizár
szerkesztőséghez
mondók. Kéziratok
adunk vissz

1925 július 27

Az angol ad
meggyőznie több
hogy a flotta-pro
az angol miniszt
hogy évenként h
Bridgeman lord
tési program vég
Fail szenátor
ben erődök építé
Alemdában és T
getekek és 30 m
erre a célra. A
tal uj flottaprogr
az idén a kongre
Cato gróf, a ja
a titkos kabinet
jesztett elő, hogy
fejlessze flottáját
tal elpusztított t
fejlesztését sürgett
Frunse, a nép
Troekij helyére k
között, a Fekete-
és Constanzábanis
Mindez a leszerelé
lenti, hogy a hat
állapotnak abban,
csökkentik a teng
azt jelenti, hogy
hogyha vége lesz
lesz és megszünne
Egyetlen probl
dásra: mi lenne a
csinálnának a hata
Szovjet-Oroszorszá
nek és talán akkor
hajót, sem flottát,
Közben egésze
hogy Németország
szereljék le teljese
nagy kérdés ez,
majd az fog fegy
vetsége lesz a le
Közben pedig
parlamentek és ko
nak mondani azok
a világekére fenta
érdeklük a kormán
dolog, mint az em

Román és bol

Bucuresti-Buka
tudósítójától). A be
tés szerint Durosto
és bolgár járőrök ké
mely mintegy egy ő
A harc nagy ri
zött. A vizsgálat
hogy mi miatt törté
A „Lupta“ szer
takozását fogja kifej

Az uj osztr

Bécs, július 25
utóbb az osztrák á
és elvesztéséről s
gyalta. Az uj törv
lampolgárságot m
négy évig lakik A
után lemond régi
lást érdemlő esetek
négy év letelte el
polgárságot. Ilyen
sorban az Ausztriá
lakosok állampolgá
hivatal mindenest
hogy az állampolg
felől abban az orsz
az illető azelőtt ta